

Väljaandja: Vabariigi Valitsus
Akti liik: välisleping
Teksti liik: algtekst
Jõustumise kp: 23.05.1996
Avaldamismärge: RT II 1996, 38, 144

Eesti Vabariigi valitsuse ja Läti Vabariigi valitsuse vaheline investeringute soodustamise ja vastastikuse kaitse leping

Vastu võetud 07.02.1996

Vabariigi Valitsuse 30. novembri 1995. a korraldus nr 1016
Välisministeeriumi teadaanne välislepingu jõustumise kohta
Välisministeeriumi teadaanne välislepingu lõppemise kohta

Eesti Vabariigi valitsus ja Läti Vabariigi valitsus (edaspidi nimetatud *lepingupoole*), soovides süvendada majanduslikku koostööd mõlema maa vastastikuse kasu eesmärgil; kavatsedes luua ja säilitada soodsad tingimused ühe lepingupoole investeerijate investeringutele teise lepingupoole territooriumil; olles teadlikud, et käesolevast lepingust tulenev investeringute soodustamine ja vastastikune kaitse stimuleerib äriinitsiatiivi sel alal ning lisaks soodustab majanduslikku koostööd ja integratsiooni Baltimaade vahel; leppisid kokku alljärgnevas:

Artikkel 1. Definitsioonid

Käesoleva lepingu tähenduses:

- Mõiste «investering» hõlmab igat liiki vara, mida üks lepingupool on majandustegevuse käigus investeerinud teise lepingupoole territooriumile kooskõlas viimase seadustega, hõlmates sealhulgas eelkõige, kuid mitte ainult:
 - vallas- ja kinnisvara, samuti kõiki muid asjaõigusi in rem, nagu hüpoteeke, pante, tagatise ja muid sarnaseid õigusi;
 - äriühingute osakuid, aktsiaid ja võlakirju või muid äriühingutes osalemise vorme;
 - nõudeid rahale või mis tahes majanduslikku väärtust omavale investeringutega seotud tegevusele;
 - intellektuaalse omandi õigusi, sealhulgas investeringutega seotud autoriõigusi, kaubamärke, patente, tööstuslikke disainlahendusi, tehnilisi protsesse, oskusteavet, ärisaladusi, kaubanimetusi ja äriühingu äriväärtust;
 - kõiki seadusega või lepingu alusel antud õigusi ning kõiki seaduslikke litsentse ja lube, sealhulgas kontsessioone loodusvarade otsimiseks, kaevandamiseks, kultiveerimiseks ja kasutamiseks.
- Varaliste väärtuste investeerimise vormi muutus ei tohi mõjutada nende kui investeringute olemust.
- Mõiste «investeerija» tähendab iga füüsilist või juriidilist isikut, kes investeerib teise lepingupoole territooriumile:
 - mõiste «füüsiline isik» tähendab igat füüsilist isikut, kel on kas ühe või teise lepingupoole kodakondsus vastavalt selle seadustele;
 - mõiste «juriidiline isik» tähendab kummagi lepingupoole osas igat kooskõlas tema seadustega inkorporeeritud või moodustatud üksust.
- Mõiste «tulu» tähendab investeringust saadud summasid ja hõlmab eelkõige, kuid mitte ainult, kasumit, intresse, kapitali juurdekasvu, dividende, rojalteid või tasusid.
- Mõiste «territoorium» tähendab ükskõik kumma lepingupoole territooriumi, kaasa arvatud nii territoriaalmeri kui ka igasugune sellest väljaspool asuv merepiirkond, kus lepingupool kooskõlas rahvusvahelise õigusega kasutab oma suveräänseid õigusi merepõhja ja aluspinna ning nende alade loodusvarade osas.

Artikkel 2. Investeringute soodustamine ja kaitse

- Kumbki lepingupool edendab oma territooriumil teise lepingupoole investeerijate investeringuid, loob neile soodsad tingimused ning lubab selliseid investeringuid vastavalt oma seadustele.
- Kummagi lepingupoole investeerijate investeringutele antakse teise lepingupoole territooriumil igal ajal õiglase ja võrdne kohtlemine ning tagatakse nende täielik kaitse ja julgeolek.

Artikkel 3. Rahvuslik kohtlemine ja enamsoodustusrežiim

- Kumbki lepingupool võimaldab oma territooriumil teise lepingupoole investeerijate investeringutele ja tuludele õiglase ja võrdse kohtlemise, mis on vähemalt sama soodne, kui tema enda investeerijate investeringutele ja tuludele või mis tahes kolmanda riigi investeerijate investeringutele ja tuludele võimaldatav kohtlemine, olenevalt kumb neist on soodsam.
- Kumbki lepingupool võimaldab oma territooriumil teise lepingupoole investeerijatel nende investeringute haldamisel, hooldamisel, kasutamisel, nendest kasu saamisel või nende käsutamisel vähemalt sama soodsa kohtlemise kui tema enda investeerijate investeringutele ja tuludele või mis tahes kolmanda riigi investeerijate investeringutele ja tuludele võimaldatav kohtlemine, olenevalt kumb neist on soodsam.
- Käesoleva artikli lõigete 1 ja 2 sätteid ei tohi tõlgendada ühe lepingupoole kohustusena laiendada teise lepingupoole investeerijatele soodustusi, mis tulenevad kohtlemisest, eelistusest või privileegist, mida esimene lepingupool võib anda lähtudes:
 - mis tahes tolliliidu-, vabakaubanduspiirkonna-, rahaliidu- või mõnest muust samalaadsest rahvusvahelisest kokkuleppest, mille alusel on moodustatud taolised liidud või institutsioonid, või mõnest muust piirkondliku koostöö vormist, mille liikmeks ükskõik kumb

lepingupool on või võib saada;

b) mis tahes ainult või põhiliselt maksustamist käsitlevast rahvusvahelisest lepingust.

Artikkel 4. Kahjude kompenseerimine

1. Ühe lepingupoole investeerijatele, kelle investeringud on kannatanud kahju sõja, relvastatud konflikti, riigis kehtestatud eriolukorra, ülestõusu, vastuhaku, mässu või muude sarnaste sündmuste tõttu teise lepingupoole territooriumil, võimaldab teine lepingupool tagasimaksimisel, hüvitamisel, kompenseerimisel või muude lahenduste puhul kohtlemise, mis on vähemalt sama soodne kui see, mida lepingupool võimaldab oma investeerijatele või mis tahes kolmanda riigi investeerijatele. Vastavad maksed peavad olema takistusteta ja viivitusteta ülekantavad vabalt konverteeritavas valuutas.

2. Kahjustamata käesoleva artikli lõiget 1, võimaldatakse ühe lepingupoole investeerijatele, kes kannavad mõne nimetatud lõikes viidatud olukorra tõttu kahju, mille põhjuseks on:

a) nende vara rekvireerimine selle lepingupoole jõudude või võimude poolt;

b) selle lepingupoole jõudude või ametivõimude poolt nende vara hävitamine, mida ei põhjustanud lahingutegevus või mis ei olnud tingitud olukorra vajadusest,

restitutsioon või õiglase ja adekvaatne kompensatsioon rekvireerimise ajal või vara hävitamise tulemusena kantud kahjude eest.

Vastavad maksed peavad olema takistusteta ja viivitusteta ülekantavad vabalt konverteeritavas valuutas.

Artikkel 5. Eksproprieerimine

1. Kummagi lepingupoole investeerijate investeringuid ei tohi teise lepingupoole territooriumil natsionaliseerida, eksproprieerida või rakendada nende suhtes muid, oma toimele natsionaliseerimise või eksproprieerimisega (edaspidi nimetatud eksproprieerimine) samaväärseid meetmeid, välja arvatud riiklikes huvides. Eksproprieerimine peab toimuma seaduse alusel ja mitte-diskrimineerimise põhimõttel ning sellega peab kaasnema kohene, adekvaatne ja efektiivne kompensatsioon. Selline kompensatsioon peab vastama eksproprieeritud investeringu turuväärtusele vahetult enne eksproprieerimist või eelseisva eksproprieerimise avalikku teatavakssaamist, ükskõik kumb varem toimub, peab alates eksproprieerimise kuupäevast sisaldama tavalises kommertsulatuses intresse, olema teostatud viivitusteta, olema efektiivselt realiseeritav ning takistusteta ülekantav vabalt konverteeritavas valuutas.

2. Kahju kannatanud investeerijal on õigus ekproprieerimist teostava lepingupoole seaduste alusel oma kohtuasja kohesele läbivaatamisele ja investeringu hindamisele vastavalt käesolevas artiklis toodud põhimõtetele selle lepingupoole kohta või muu sõltumatu võimu poolt.

3. Kui üks lepingupool eksproprieerib varad äriühingult, mis on inkorporeeritud või moodustatud vastavalt tema territooriumil kehtivatele seadustele ning milles teise lepingupoole investeerijad omavad aktsiaid, peab ta tagama, et käesoleva artikli sätteid rakendatakse määral, mis on vajalik garanteerimaks kohest, küllaldast ja efektiivset kompensatsiooni investeringute eest teise lepingupoole investeerijatele, kes on nende aktsiate omanikud.

Artikkel 6. Ülekanded

1. Kumbki lepingupool tagab teise lepingupoole investeringute ja tuludega seotud maksete ülekande. Ülekanded tehakse vabalt konverteeritavas valuutas ilma igasuguste kitsenduste ja viivitusteta. Sellised ülekanded hõlmavad eelkõige, kuid mitte ainult:

a) põhi- ja lisasummasid investeringu säilitamiseks või suurendamiseks;

b) kasumit, intresse, dividende ja muid jooksvaid sissetulekuid;

c) laenude tagastamise fonde;

d) rojalteid või tasusid;

e) investeringu müügi- või likvideerimise tulusid;

f) selle lepingupoole territooriumil investeringuga seoses töötavate füüsiliste isikute töötasusid.

2. Käesoleva lepingu tähenduses on vahetuskursiks ülekande kuupäeval jooksvate tehingute suhtes kehtiv kommertskurs, kui ei ole teisiti kokku lepitud.

Artikkel 7. Asendamine

1. Kui üks lepingupool või tema poolt määratud asutus teeb oma investeerijatele makseid teise lepingupoole territooriumil tehtud investeringule antud garantii alusel, tunnustab viimatimainitud lepingupool:

a) investeerija kõigi õiguste või nõuete üleminekut esimesena nimetatud lepingupoolele või tema poolt määratud asutusele vastavalt seadusele või õiguslikule tehingule sellel maal;

b) samuti, et esimesena nimetatud lepingupoolele või tema poolt määratud asutusel on õigus, tulenevalt asendamisest, kasutada selle investeerija õigusi ja rakendada tema nõudeõigusi ning et ta võtab enda peale investeringuga seotud kohustused.

2. Ülekantud õigused või nõudeõigused ei tohi ületada investeerija algseid õigusi või nõudeõigusi.

Artikkel 8. Investeringuga seotud vaidluste lahendamine ühe lepingupoole ja teise lepingupoole investeerija vahel

1. Kõik vaidlused, mis võivad tekkida ühe lepingupoole investeerija ja teise lepingupoole vahel seoses investeringuga selle teise lepingupoole territooriumil, lahendatakse vaidluspoolte vahel läbirääkimiste teel.

2. Kui ühe lepingupoole investeerija ja teise lepingupoole vahelist vaidlust ei ole võimalik lahendada sel viisil kuue kuu jooksul, võib investeerija esitada vaidluse:

a) Rahvusvahelisele Investeringualaste Vaidluste Lahendamise Keskusele (ICSID), võttes arvesse Washingtonis 18. märtsil 1965. a. allakirjutamiseks avatud «Riikide ja teiste riikide kodanike vaheliste investeringualaste vaidluste lahendamise konventsiooni» kehtivaid sätteid, kui mõlemad lepingupoole on selle konventsiooni osapoolteks, või

b) vahekohtunikule või rahvusvahelisele ad hoc vahekohtule, mis on moodustatud ÜRO Rahvusvahelise Kaubandusõiguse Komisjoni (UNCITRAL) arbitraažireeglite järgi. Vaidluspoold võivad kirjalikult leppida kokku nende reeglite muutmises. Vahekohtu otsused on lõplikud ning siduvad mõlemale vaidluspooltele.

Artikkel 9. Lepingupoolte vaheliste vaidluste lahendamine

1. Vaidlused lepingupoolte vahel seoses käesoleva lepingu tõlgendamise või rakendamisega lahendatakse sõbralikult diplomaatiliste kanalite kaudu.

2. Kui vaidlust ei ole sel viisil võimalik lahendada kuue kuu jooksul, tuleb see ükskõik kumma lepingupoole taotluse, kooskõlas käesoleva artikli sätetega, edastada vahekohtule.

3. Vahekohus moodustatakse igaks üksikujuhtumiks järgmisel viisil. Kumbki lepingupool määrab kahe kuu jooksul pärast arbitraažitaotluse saamist ühe vahekohtu liikme. Need kaks liiget valivad seejärel kolmanda riigi kodaniku, kes mõlema lepingupoole heakskiitmisel määratakse kohtu eesistujaks (edaspidi nimetatud eesistuja). Eesistuja määratakse kolme kuu jooksul pärast ülejäänud kahe liikme määramise päeva.

4. Kui käesoleva artikli lõikes 3 nimetatud ajavahemiku jooksul ei ole tehtud vajalikke ametisse määramisi, võib paluda teha määramised Rahvusvahelise Kohtu presidendil. Kui ta juhtumisi on ühe lepingupoole kodanik või kui ta mingil muul põhjusel ei saa nimetatud funktsiooni täita, palutakse määramised teha Rahvusvahelise Kohtu asepresidendil. Kui ka asepresident juhtub olema ükskõik kumma lepingupoole kodanik või ei saa nimetatud funktsiooni täita, palutakse teha määramised Rahvusvahelise Kohtu vanemuselt järgmisel liikmel, kes ei ole kummagi lepingupoole kodanik.

5. Vahekohus võtab oma otsuse vastu häälteenamusega. Selline otsus on siduv. Kumbki lepingupool kannab ise oma vahekohtuniku kulud ning tema esinduskulud arbitraažiprotsessis; eesistuja kulud ja ülejäänud kulud kannavad mõlemad lepingupoole võrdsetes osades. Vahekohus võib siiski otsustada, et üks kahest lepingupoolest peab katma suurema osa kuludest ning niisugune otsus on siduv mõlemale lepingupoolele. Vahekohus määrab ise oma protseduurireeglid.

Artikkel 10. Muude reeglite ja erikohustuste täitmine

1. Kui teatud küsimus on samaaegselt reguleeritud käesoleva lepinguga ja mingi teise rahvusvahelise lepinguga, mille osapoolteks mõlemad lepingupoole on, ei takista miski käesolevas lepingus kumbagi lepingupoole või ühtegi nende investeerijat, kel on investeringuid teise lepingupoole territooriumil, eelistamast reegleid, mis on talle antud juhul soodsamad.

2. Kui kohtlemine, mida üks lepingupool peaks andma teise lepingupoole investeerijate investeringutele, on vastavalt tema seadustele või teiste lepingute spetsiifilistele sätetele soodsam käesolevas lepingus antust, siis rakendatakse soodsamat kohtlemist.

Artikkel 11. Käesoleva lepingu kehtivus

Käesolevat lepingut rakendatakse investeringute osas, mis on tehtud ühe lepingupoole territooriumil kooskõlas tema seadustega teise lepingupoole investeerijate poolt nii enne kui ka pärast käesoleva lepingu jõustumist, kuid ei rakendata ühegi enne lepingu jõustumist tekkinud vaidluse suhtes ega ühegi kahjutasu nõude osas, mis lahendati enne selle jõustumist.

Artikkel 12. Jõustumine, kestus ja lõpetamine

1. Kumbki lepingupool teatab kirjalikult teisele lepingupoolele käesoleva lepingu jõustumiseks siseriiklike seadustega nõutavate protseduuride täitmisest.

2. Käesolev leping jääb jõusse kümneks aastaks ja on jätkuvalt jõus kümneaastaste perioodide jooksul, välja arvatud juhul, kui üks aasta enne esimese või mis tahes järgneva perioodi lõppemist üks lepingupoolest teatab teisele lepingupoolele kirjalikult oma kavatsusest leping lõpetada.

3. Enne käesoleva lepingu lõppemist tehtud investeringute suhtes kehtivad käesoleva lepingu sätted edasi kümme aastat alates lõppemise päevast.

Eesloodu kinnituseks on käesolevale lepingule alla kirjutanud selleks täielikult volitatud isikud.

Koostatud kahes eksemplaris Vilniuses 7. veebruaril 1996. aastal eesti, läti ja inglise keeles, kusjuures kõik tekstid on võrdselt autentset. Lahknevuste korral tõlgendamisel prevaleerib ingliskeelne tekst.

Eesti Vabariigi valitsuse nimel
S. KALLAS

Läti Vabariigi valitsuse nimel
V. BIRKAVS